

De tijd is rijp!

Plan van aanpak voor een diaconale PKN in Oost Groningen



Marleen Oostland namens de Klankbordgroep PKN Oost Groningen, maart 2020

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
Werkgroep ‘Diaconaat in de Regio’.	4
Activiteiten ‘Diaconaat in de Regio’ 2015-2018.	4
Beleidsplan Kerk in Actie 2018-2021: Geloven in delen-delen in geloof.	4
Versterking Diaconale presentie in Oost Groningen.	4
1. Het proces, de werkwijze en het plan.	6
1.1 Het Proces	6
1.2 De werkwijze	6
1.3 Het plan	6
2 Een diaconale kerk, theorie en praktijk.	7
2.1 De Theorie.	7
2.1.1 Definitie.	7
2.1.2 Wederkerigheid.	7
2.1.3 Diaconaat als de bron van de kerk.	7
2.2 De Praktijk.	8
2.2.1 Beleidsmakers over diaconaat.	8
2.2.2 Kerkleden over diaconaat.	8
2.2.3 Diaconale activiteiten van de PKN kerken in Oost Groningen.	9
3 Armoede in gezinnen en bij kinderen; theorie en praktijk.	11
3.1 De Theorie.	11
3.1.1 Definitie en gevolgen van armoede voor kinderen en ouders.	11
3.1.2 Armoede in Oost Groningen.	11
3.1.3 Wat werkt bij armoede.	12
3.2 De praktijk.	12
3.2.1 Ervaringsdeskundigen over armoede en sociale uitsluiting.	12
3.2.2 Kinderen over armoede.	13
3.2.3 Armoede in de kerk.	14
4 Een diaconaal professional.	15
5. Samenwerking met de overheid en andere organisaties.	16
5.1 Wie Is Verantwoordelijk Voor Het Armoedebeleid.	16
5.3 Samenwerking Met Kerken.	16
5.2 Alliantie Van Kracht.	17
6 Conclusies en Plan van Aanpak	18
6.1 Het Proces.	18
6.2 Een Diaconale Kerk.	18
6.3 Armoede.	18
6.4 Diaconaal Professional.	19
6.5 Samenwerking Met Anderen.	19
7. Planning van 2020- 2024.	20

INLEIDING

Werkgroep 'Diaconaat in de Regio'.

In het gebied van de voormalige classis (nu ring) Oost-Groningen van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN),omvattende 35 kerkelijke gemeenten in de burgerlijke gemeenten Oldambt, Pekela, Stadskanaal en Westerwolde(recente samenvoeging van de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde) is de armoede groot, vooral jongeren lijden hieronder.

Daarom heeft de classis Oost-Groningen begin 2015 de werkgroep “Diaconaat in de Regio” opgericht met als focus armoedebestrijding, in lijn met een van de speerpunten van het Binnenlands Diaconaat van Kerk in Actie: Armoede in Nederland.

Kerk in Actie (KiA) is het diaconale uitvoeringsorgaan van de PKN.

Activiteiten 'Diaconaat in de Regio' 2015-2018.

Tussen 2015 en 2018 heeft de werkgroep een analyse gemaakt van de bestaande armoedebestrijdingsactiviteiten door o.a. het organiseren van bijeenkomsten met PKN en andere kerken en geloofsgemeenschappen per bovengenoemde burgerlijke gemeenten en contacten gelegd met functionarissen van de 4 burgerlijke gemeenten en organisaties die zich met armoedebestrijding bezig houden.

Insteek was om met de kerken/geloofsgemeenschappen tot een regelmatig overleg te komen middels diaconale platforms en hierdoor bestaande armoedebestrijdingsactiviteiten (bv Voedsel en Kledingbanken) te ondersteunen en nieuwe activiteiten (bv schuldhulp, noodfondsen) op te zetten.

Concreet heeft dit overleg geleid tot het opzetten van noodfondsen in de gemeenten Oldambt en Westerwolde en een SchuldHulpMaatje afdeling (Mit Elkoar) in het Oldambt.

Andere belangrijke aspecten die naar voren kwamen waren generatiearmoede en de toegankelijkheid van voorzieningen voor mensen in armoede (ingewikkelde formulieren en laaggeletterdheid).

Beleidsplan Kerk in Actie 2018-2021: Geloven in delen-delen in geloof.

In 2017 werd het nieuwe beleidsplan van Kerk in Actie voor 2018-2021 gepresenteerd.

Hierin was het speerpunt “Armoede in Nederland” verdwenen.

Via een amendement van de noordelijke afgevaardigden naar de Generale Synode van de PKN in november 2017 werd dit speerpunt opnieuw opgenomen in het beleidsplan.

Concreet werd gesteld dat vanaf 2019 Kerk in Actie, sectie Binnenlands Diaconaat, steun aan vermindering van armoede wil uitbreiden van de grote steden naar de “randgebieden” in Nederland omdat daar de armoede groot is en de kerken niet altijd voldoende draagkracht hebben om actie te ondernemen.

Oost-Groningen en Limburg werden gekozen als pilots voor diaconale presentie plekken.

Versterking Diaconale presentie in Oost Groningen.

Om de versterking van de diaconale presentie te onderzoeken is als voortzetting van de werkgroep “Diaconaat in de Regio” een klankbordgroep gevormd.

Deze groep, bestaande uit (ex) diakenen van de ring Oost-Groningen van de nieuwe classis

Groningen-Drenthe, heeft in 2019 met de sectie Binnenlands Diaconaat van Kerk in Actie (mevrouw Hester Oosterbroek) gezocht naar een verkenner die gedurende een periode van 6 maanden op zoek zou gaan naar nieuwe mogelijkheden voor het vormgeven van diaconaat, in het bijzonder de (kinder)armoedebestrijding in Oost-Groningen, gedefinieerd als het grondgebied van de gemeenten Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Westerwolde en (nieuw) Veendam.

Na een sollicitatieprocedure werd mevrouw Marleen Oostland in juni 2019 benoemd als verkenner.

Zij heeft in de periode oktober 2019-februari 2020 gesprekken gevoerd met diakenen, predikanten en kerkleden van de PKN, burgerlijke overheden en organisaties actief op het terrein van armoedebestrijding waarmee de kerken in Oost-Groningen samenwerken of mogelijk mee zouden kunnen samenwerken.

Tevens heeft zij literatuuronderzoek gedaan omtrent diaconaat en armoedebestrijding.

Het resultaat van haar bevindingen heeft zij uitgewerkt in het navolgende plan van aanpak voor de periode 2020-2024.

Namens de klankbordgroep

Peter van Vegten, ex-diaken en gemeentelid van de Protestantse Gemeente Scheemda e.o.

1. HET PROCES, DE WERKWIJZE EN HET PLAN.

1.1 Het Proces

Van oktober 2019 t/m februari 2020 heeft de verkenner in opdracht van Kerk In Actie en onder begeleiding van een diaconale klankbordgroep¹ van de PKN in Oost Groningen een verkenning uitgevoerd naar de manier waarop de 35 kerken in Oost Groningen² diaconaal kunnen zijn in een gebied waar veel armoede voorkomt. In de verkenning wordt speciaal meegenomen wat armoede betekent voor kinderen. De focus van de verkenning ligt op de vraag of het zinvol is om een diaconaal professional aan te stellen namens de PKN in de regio Oost Groningen.

De verkenning wordt betaald door Kerk in Actie met bijdragen van de Diaconie van Haarlem en stichting Rotterdam.

1.2 De werkwijze

Om het plan van aanpak te kunnen maken heeft de verkenner in de literatuur onderzocht wat een diaconale kerk inhoudt, wat armoede is en wat de gevolgen van armoede zijn, vooral voor kinderen. Ook heeft ze onderzocht welke instanties in Oost Groningen zich bezighouden met armoedebestrijding en hoe de kerken kunnen samenwerken met deze instanties. In het laatste geval is met name onderzocht of het zinvol kan zijn dat een diaconale professional zich namens en met de kerken inzet voor de bestrijding van armoede in Oost Groningen.

Om de verbinding tussen theorie en praktijk te kunnen maken heeft de verkenner de literatuur vergeleken met de praktijk door gesprekken te voeren met beleidsmakers in de kerk, met leden van de kerk, met ervaringsdeskundigen, met jongeren en kinderen, met medewerkers van lokale overheden, met medewerkers van welzijnsinstellingen en met de initiatiefnemer van de Alliantie van Kracht.

1.3 Het plan

Het resultaat van deze verkenning is dit plan van aanpak. In een aantal hoofdstukken worden de te onderzoeken thema's beschreven. In het laatste hoofdstuk komen deze thema's samen. Per hoofdstuk worden conclusies geformuleerd, gevolgd door aanbevelingen die samen het plan van aanpak vormen.

We hopen dat kerken, diaconieën en leden van de kerk door dit plan geïnspireerd worden om het diaconaat dat nu al plaatsvindt nog meer en beter vorm te geven en om samen te werken met andere lokale kerken en instanties. Zodat volwassenen en kinderen in armoede mogen merken dat er een kerk is waar ze terecht kunnen voor gelijkwaardig contact en dat er leden van die kerk zijn die bereid zijn om trouw en vasthoudend mee te lopen in moeilijke tijden.

Voor de kerk leden hopen we dat het contact met mensen die lijden onder armoede ervoor zorgt dat het hart open gaat staan en een dienstbare houding zichtbaar zal zijn. Niet alleen om die ander te helpen maar ook om zelf een breder perspectief op het leven te krijgen.

¹ De klankbordgroep bestaat uit (ex) diakenen van de PKN Oldambt, Westerwolde en Pekela en de specialist binnenlands diaconaat van Kerk in Actie.

² <https://www.classisgroningendrenthe.nl/index.php/ringen/ring-indeling/10-inhoud/8-ring-groningen-oost>

2 EEN DIACONALE KERK, THEORIE EN PRAKTIJK.

2.1 De Theorie.

2.1.1 Definitie.

In het handboek *Barmhartigheid en Gerechtigheid*³ staat de volgende definitie van diaconaat: *Onder diaconaat/diaconie verstaan we het handelen vanuit en door kerken en andere door het evangelie geïnspireerde groepen en bewegingen dat gericht is op het voorkómen, opheffen, verminderen dan wel mee uithouden van lijden en sociaal-maatschappelijke nood van individuen en van groepen mensen en op het scheppen van rechtvaardige verhoudingen in kerk en samenleving.*

In deze definitie vormt de christelijke inspiratie, de grond en gedrevenheid voor zowel aandacht voor lijden en nood als ook voor sociale gerechtigheid. Er wordt niet alleen gekeken naar het oplossen, verminderen en mee uithouden van lijden en nood maar ook op het voorkomen daarvan. Het voorkomen van lijden en nood lijkt een grote opgave voor kerken maar kan ook vorm krijgen als een kerk publiek opkomt voor de rechten van mensen die lijden aan armoede.

2.1.2 Wederkerigheid.

Volgens docent theologie Bert Roor is het belangrijk dat kerken en kerkleden leren van hun diaconale activiteiten. In zijn dissertatie *Heilzame Presentie*⁴ beschrijft hij dat diaconaal betrokken zijn op de omgeving ook heilzaam is voor kerkleden en de kerk. Daarmee wordt diaconaat wederkerig en is de mens die onder armoede lijdt niet alleen iemand die geholpen moet worden maar ook iemand die kerkleden helpt om iets te ontdekken over de kern van christen zijn en van de kerk.

Diaconale betrokkenheid omschrijft hij als *extra aandacht, zorg en hulp van kerken en hun leden voor mensen die dat nodig hebben, binnen of buiten de betreffende kerkelijke gemeenten en ongeacht de aanleiding.*

2.1.3 Diaconaat als de bron van de kerk.

Wat is de plaats van diaconaat in de kerk. Is het een gevolg van geloven, een manier om handen en voeten te geven aan het geloof? Of hoort diaconaat tot de kern van het geloof, is het de bron en inhoud van het geloof? De meningen hierover verschillen. In het handboek *Diaconaal doen doordacht*⁵ wordt gepleit voor een duidelijke visie binnen de kerk op diaconaat. Zodat ook de mensen, organisaties en overheden buiten de kerk weten wat ze mogen verwachten. Is de kerk de 'gatenvuller' waar de overheid en andere organisaties steken laten vallen of moet de kerk ook kritisch het beleid ten aanzien van armoede aan de orde stellen? De schrijvers van bovenstaande handboek komen tot de conclusie dat diaconaat tot de kern van het geloof hoort en daarmee tot de kern van kerk-zijn.

³ Noordegraaf, H. Wolters, H. 2004. *Barmhartigheid en Gerechtigheid, handboek diaconiewetenschappen*. Kok: Utrecht.

⁴ Roor, B. 2018. *Heilzame presentie, diaconale betrokkenheid als leeromgeving voor protestantse kerken*. Kok: Utrecht.

⁵ Crijns, H., Hogema, E. 2018. *Diaconaal doen doordacht, handboek diaconiewetenschappen*. Kok: Utrecht.

2.2 De Praktijk.

2.2.1 Beleidsmakers over diaconaat.

Over de definitie van diaconaat vertellen de leden van de klankbordgroep dat het voorkomen, opheffen en verminderen van lijden aan armoede en nood door armoede in Oldambt gebeurt door kerkelijke organisaties als SchuldHulpMaatje, het Interkerkelijk Sociaal Noodfonds en door behandeling van vragen van burgers om hulp en advies aan de diaconie van de PKN in Winschoten. In Pekela wordt gesproken over het oprichten van een afdeling SchuldHulpMaatje. De kerkelijke gemeente in Pekela is klein en krimpt, en op lokaal niveau is er geen kerkelijke samenwerking. In Westerwolde is onlangs een Diaconaal Noodfonds opgericht.

Het mee uithouden van lijden (met mensen in nood meelopen vanuit een gelijkwaardige bejegening) gebeurt door maatjesprojecten zoals SchuldHulpMaatje. Mogelijk is een maatjesproject voor gezinnen in armoede een mooie manier om de kinderen uit deze gezinnen te helpen een breder perspectief te ontwikkelen en de ouders daarmee te ondersteunen.

Uit de gesprekken en interviews met beleidsmakers in de kerk⁶ blijkt dat de meerderheid het eens is met de mening dat diaconaat de bron en inhoud van het geloof is. De specialist armoede van Kerk in Actie verwoordt het als volgt; *een kerk die niet diaconaal is, is geen kerk maar een club*. Een van de predikanten ziet diaconaat als een noodzaak om te kunnen blijven bestaan als kerk. Hij verwoordt het als volgt; *De kerk is er heel erg bij gebaat om niet alleen naar binnen te kijken want dan kan de laatste het licht uitdoen. Als wij ons niet betrekken op de samenleving dan verkommeren we. Diaconaat is een vitale kracht die de kerk levend houdt*. Een kerkelijk werker laat weten dat ze diaconaat de core business van de kerk vindt. Ze zegt; *je hebt steeds meer mensen die in armoede leven dus hier kunnen wij iets betekenen voor mensen. Als de kerk niet voor de armen zorgt, is de kerk de naam kerk niet waard*.

Tijdens een werkbezoek van de scriba van de PKN en de directeur van de dienstenorganisatie aan Oost Groningen werd duidelijk dat de kerk ervaringsdeskundigen nodig heeft om de verbinding te kunnen maken met burgers die kerkleden zien als onderdeel van een maatschappij die mensen in armoede niet zien staan⁷

Diakenen, predikanten en kerkelijk werkers vertellen dat de praktijk in kerken regelmatig is dat vooral de diakenen als speciaal aangestelde ambtsdragers in en buiten de kerk de diaconale taken uitvoeren. Diakenen doen het werk vaak in stilte als het gaat om armoede in de kerk.

2.2.2 Kerkleden over diaconaat.

Kerkleden zijn minder stellig over diaconaat als de bron en inhoud van het geloof en sommigen zien diaconaat als een onderdeel van kerk-zijn.

Tegelijk zijn er kerkleden die verwijzen naar de eerste christelijke gemeente⁸: *Allen die het geloof hadden aanvaard, bleven bijeen en hadden alles gemeenschappelijk. Ze verkochten al hun*

⁶ Zie bijlage

<https://www.protestantsekerk.nl/verdieping/armoedebestrijding-door-kerken-in-oost-groningen-ieder-mens-telt/>

⁸ Handelingen 2 vers 44 t/m 46
Plan van Aanpak

bezittingen en verdeelden de opbrengst onder degenen die iets nodig hadden. Elke dag kwamen ze trouw en eensgezind samen in de tempel, braken het brood bij elkaar thuis en gebruikten hun maaltijden in een geest van eenvoud en vol vreugde.

Ze zien het functioneren van deze gemeente als een ultiem voorbeeld van de manier waarop de kerk vorm zou moeten krijgen en zien diaconaat daarmee als de kern van het geloof en kerk-zijn.

Dat diaconaat binnen de kerk in stilte wordt uitgevoerd wordt door kerkleden begrepen. Toch is er behoefte aan meer kennis over het werk van de diaconie. Hoe gaat de diaconie om met armoede in de kerk en wat zijn de diaconale activiteiten voor het dorp? Kerkleden willen wel betrokken zijn bij het diaconaat in en buiten de kerk maar weten vaak niet hoe ze dat vorm kunnen geven. Persoonlijk diaconaat gebeurt, op welke schaal is niet duidelijk. Dat is ook niet de bedoeling, wat je voor een ander doet vanuit je geloof is niet iets om jezelf voor op de borst te kloppen. Dat doe je gewoon. Een lid van de vrouwenvereniging verwoordt het als volgt; *in ons dorp zijn veel familieverbanden. Je hoort ergens bij en wij zorgen voor elkaar. Dat gebeurt gewoon, daar hoeven we niets over af te spreken.* Tegelijk wordt gesignaleerd dat degene die buiten dat verband leeft minder in beeld is bij de kerkleden en dat men aanneemt dat de diaconie diegene helpt in geval van nood. Dat is meer een kwestie van vertrouwen dan van weten.

Een vrouwenvereniging van voornamelijk vrouwen van de leeftijd van 65+ reageren op de vraag of ze een maatje willen zijn voor gezinnen in armoede met de opmerking dat dit misschien een goede manier is om contact te maken en te ondersteunen. Maar dat ze het ook zien als een inspannend en langdurig traject waar zij voor zichzelf geen rol in zien. Tenzij het gaat om een alleenstaande oudere, dat is overzichtelijk en ook meer herkenbaar in deze leeftijdsfase. Volwassen begeleiders van een jongerenvereniging zien voor zichzelf en leden uit de gemeente wel mogelijkheden om zich voor langere tijd te verbinden aan gezinnen in armoede. Contact maken en er zijn voor anderen vinden ook de jongeren iets wat je vanuit de kerk voor mensen in armoede zou kunnen betekenen.

2.2.3. Diaconale activiteiten van de PKN kerken in Oost Groningen.

Op de websites van vrijwel alle kerken in Oost Groningen is te lezen dat zij zich inzetten voor diaconaat in het buitenland. Hoe het staat met lokaal of regionaal diaconaat staat niet altijd beschreven. Duidelijk is wel dat het per kerkelijke gemeente verschilt in hoeverre de mensen in nood in het dorp aankloppen bij de kerk. In Winschoten nemen burgers rechtstreeks contact op met de diaconie en het Interkerkelijke Sociale Noodfonds Oldambt. In algemene zin zijn activiteiten in kerken in het verkenningsgebied: ondersteunen van gezinnen, kerstpakketten uitdelen, boodschappenpakketten uitdelen, actie vakantietas⁹, fruitbakjes uitdelen, pannenkoekendag, taalondersteuning bij nieuwkomers in Nederland. In Vriescheloo organiseert de kerk een maandelijks koffieochtend waar ouderen uit het dorp komen die behoefte hebben aan gezelschap. Er wordt samengewerkt met 'Wedde dat het Lukt' om de ouderen die minder mobiel zijn naar de koffieochtend te vervoeren. Veel kerken ondersteunen de lokale Voedselbank met voedsel en in Scheemda wordt het kerkgebouw beschikbaar gesteld voor de uitgifte van voedselpakketten. Kerkleden doen als vrijwilligers mee aan Present projecten, zetten zich als vrijwilligers in bij SchuldHulpMaatje, Humanitas en de voedselbank.

⁹<https://www.kerkinactie.nl/diakenen-zwo/armoede-in-nederland/actie-vakantietas>

3 ARMOEDE IN GEZINNEN EN BIJ KINDEREN; THEORIE EN PRAKTIJK.

3.1 De Theorie.

3.1.1 Definitie en gevolgen van armoede voor kinderen en ouders.

Volgens het Sociaal Cultureel Planbureau is er sprake van armoede *wanneer iemand gedurende langere tijd niet de middelen heeft om te kunnen beschikken over de goederen en voorzieningen die in de samenleving als minimaal noodzakelijk gelden.*

Uit het rapport van de kinderombudsman *Alle kinderen kansrijk*¹⁰ blijkt dat in Nederland 1 op de 9 kinderen in armoede leven en dat dit tot gevolg heeft dat deze kinderen zich zorgen maken over geld, stress en spanning in huis. Daardoor staat de band met de ouders onder druk. Kinderen die in armoede leven voelen zich vaak niet veilig en missen het ondersteunende contact met volwassenen, naast het contact met de ouders. Ze komen moeilijker mee op school. De impact van armoede op kinderen is dat er thuis vaker sprake is van materiële en emotionele achterstand en dat er buitenshuis vaker sprake is van onveiligheid, uitsluiting en problemen op school. Deze kinderen geven hun leven een lager rapportcijfer (5,5) dan kinderen die niet in armoede leven (7,5).

Ouders die langdurig in armoede leven hebben te maken met constante langdurige stress. Dit heeft een negatief effect op de mogelijkheid om goede keuzes te maken, het IQ daalt met 13 punten, er is meer risico op hart en vaatziekten en er is minder denkkracht¹¹.

3.1.2 Armoede in Oost Groningen.

Uit een feitenblad van oktober 2018 van het Sociaal Planbureau Groningen¹² blijkt dat in de Veenkoloniën van oudsher veel gezinnen leven van een laag inkomen. Het vermoeden is dat deze armoede van generatie op generatie wordt doorgegeven. Hoe langer deze situatie duurt hoe moeilijker het is om eruit te komen. In de Veenkoloniën wonen meer arme jongvolwassenen dan in de rest van Nederland. Ouders van arme jongvolwassenen zijn zelf vaak ook arm.

Leven in armoede kan iedereen overkomen maar er zijn risicogroepen in de Veenkoloniën die meer kans hebben op een laag inkomen en daarmee op armoede. Eenpersoonshuishoudens en eenoudergezinnen lopen meer risico. Ook vrouwen hebben een hoger risico op armoede dan mannen. Een derde van de mensen met niet westerse afkomst heeft een hoog risico op armoede.

In 2016 leefde 28% van de eenoudergezinnen met minderjarige kinderen in armoede. Jong volwassenen met een kind lopen nog meer risico (47,9 %).

¹⁰

<https://www.dekinderombudsman.nl/nieuws/armoedebeleid-sluit-onvoldoende-aan-bij-wat-kinderen-nodig-hebben>

¹¹<https://www.armoedefonds.nl/gevolgen-van-armoede>

¹²https://sociaalplanbureau Groningen.nl/wordpress/wp-content/uploads/2018/11/feitenblad-armoede-van-generatie-op-generatie_oktober-2018.pdf

3.1.3 Wat werkt bij armoede.

Volgens de brochure van Movisie uit 2016 *Wat werkt bij de aanpak van armoede*¹³ zijn het versterken van het psychologisch kapitaal, het vergroten van het sociaal kapitaal en het stimuleren van het materieel kapitaal zaken die werken bij de aanpak van armoede. Versterken van psychologisch kapitaal kan door mensen te empoweren, wat letterlijk betekent; iemand tot iets in staat stellen. Geen slachtoffers maken van mensen in armoede maar samen op zoek gaan naar datgene wat men wel kan. Dat kan door mensen in armoede actief op te zoeken in hun leefomgeving en zo het sociaal isolement verkleinen. Het vergroten van het sociaal kapitaal kan door het inzetten van buddy's, maatjes of mentoren. Het stimuleren van materieel kapitaal kan door beïnvloeden van sociale wet en regelgeving.

3.2 De praktijk.

3.2.1 Ervaringsdeskundigen over armoede en sociale uitsluiting.

Een ervaringsdeskundige is iemand die een doorleefde kennis heeft van (generatie)armoede en sociale uitsluiting en deze beroepsmatig inzet om een brug te slaan tussen verschillende leefwerelden. Het doel is om de verborgen mechanismen bespreekbaar te maken zodat hulpverlening beter aansluit.

De ervaringsdeskundigen vertellen dat generatiearmoede in Oost Groningen een hardnekkig probleem is en dat de meerwaarde van ervaringsdeskundigen kan zijn dat mensen in armoede hen toelaten. Voor mensen in armoede is het belangrijk om zich bewust te zijn van het eigen gedrag. Van de neiging om jezelf klein op te stellen, niet gelijkwaardig. Om binnen het eigen veilige clubje te blijven en niet verder te kijken. Dat geeft een valse vorm van veiligheid waardoor je niet verder komt. Wat mensen in armoede nodig hebben is dat er naar ze geluisterd wordt. *Ik wil behandeld worden als een gelijkwaardig mens, niet als een patiënt of een moeilijk geval. Dat iemand mij ziet, geen oordeel heeft en geen verborgen agenda.*

Ervaringsdeskundigen noemen armoede 'gebrek'. Gebrek aan geld maar ook aan inzicht, veiligheid, kansen en vertrouwen in je kind. Een ervaringsdeskundige vertelt; *ik heb mijn dochter grootgebracht met mijn ervaringen. In haar eerste levensjaren heb ik haar mijn slachtoffergedrag meegegeven. Jezelf verstoppen en als slachtoffer gedragen. En dat is generatiearmoede. Ik vind het jammer dat ik de tijd niet terug kan draaien.*

Als ouders zijn de ervaringsdeskundigen voortdurend bezig met de mogelijkheden om hun kinderen mee te kunnen laten doen. Stichting Leergeld voor een laptop of schoolreis. Stichting Jarige Job voor een verjaardag. Voortdurend uitzoeken welke voorzieningen er zijn en waar je voor in aanmerking komt. Dat geeft zoveel stress en vraagt zoveel energie dat de ouders niet aan zichzelf toekomen. Een ervaringsdeskundige zegt: *'Als jij jezelf niets gunt dan geef je dat door. En zo veroorzaak je een soort van armoede bij je eigen kinderen.'*

Goed voor jezelf zorgen als ouder is volgens de ervaringsdeskundigen heel belangrijk. Dan kun je ook meer hebben van je kinderen. En dan ben je trots, gun je jezelf ook eens wat.

Een moeder vertelt; *als alleenstaande moeder heb je driedubbel stress. Het gaat nooit goed genoeg. Je gaat steeds verder de afgrond in. Uiteindelijk haal ik veerkracht uit een gebeurtenis. Ik kreeg een envelop met honderd euro van iemand uit de kerk. Voor mij. Niemand vertelde mij wat ik ermee*

¹³<https://www.movisie.nl/publicatie/wat-werkt-aanpak-armoede>

moest doen, ik heb er een museumjaarkaart voor gekocht. Die envelop is heel belangrijk geweest, ik kreeg een stukje regie weer. En er kwam geen schuld van.

3.2.2 Kinderen over armoede.

Tijdens de Kinderkookclub van het Leger des Heils vindt een gesprek met kinderen (6-12 jaar) plaats. De kinderen vertellen dat ze de kookclub heel leuk vinden omdat ze de kinderen en volwassenen kennen die daar zijn, en omdat ze daar zichzelf kunnen zijn. Het maakt niet uit of je ouders veel of weinig te besteden hebben, je doet leuke dingen en hebt plezier met elkaar. Een veilig moment om naar uit te zien. Op de rechtstreekse vraag van een volwassene, hoe het is om ouders te hebben die weinig te besteden hebben, zegt een van de kinderen; *ik vind dit geen leuke vragen, vraag liever wie ik ben en wat ik leuk vind. Ik ben blij dat ik ouders heb, er zijn ook kinderen die geen ouders hebben.*

Tijdens het koken komen de kinderen zelf terug op het onderwerp. Ze zien elkaar wel eens bij de Voedselbank. Eerder schaamden ze zich daarvoor maar nu niet meer. De ouders krijgen nu hulp bij de problemen thuis en het feit dat het gezin gebruik kan maken van de Voedselbank helpt ook. Op school worden de kinderen gepest, rechtstreeks en online. De kinderen maken zich zorgen over zaken als geld en stress. Een meisje vertelt: *Want ja, je kan niet altijd alles kopen wat je wil en soms moet je echt heel erg rekenen, zo van hé kan dit wel kan dat wel. En je kan ook geen leuke dingen doen, zoals op vakantie gaan ofzo. Maar ja, ik probeer ermee te leven en hopen dat het beter wordt.* Haar ouders hebben al drie jaar weinig te besteden, het gaat nu beter omdat er hulp is. Op de vraag wat ze bedoelt met 'beter worden' antwoordt ze: *Dat we niet zo snel overal over zitten te stressen enzo en dat je denkt van, ja oké als we nu zuinig doorgaan kunnen we ook meerdere dingen doen. Alleen mijn ouders werken best wel veel en het is jammer dat we ze niet zo veel zien. Maar ze doen het voor ons, als het beter gaat dan zien we ze ook meer.*

Tijdens een gesprek met een VMBO klas over armoede definiëren alle kinderen armoede als te weinig geld om rond te komen, een enkeling als te weinig geld om voor jezelf te zorgen of om belangrijke dingen te kopen. Het gevolg van armoede is volgens negen van de vijftien kinderen uit huis plaatsing of dakloos worden en voor twee kinderen dat je in een pleeggezin komt. De huur niet kunnen betalen, in de schulden komen en een schuldeiser aan de deur wordt ook gezien als gevolg van armoede. Vier kinderen zien als gevolg het niet kunnen sporten en drie het niet dragen van dure kleding. Vijf kinderen zien als gevolg van armoede dat kinderen onverzorgde (vieze) kleding dragen en het huis er vies en onverzorgd uitziet. Vijf kinderen zien als gevolg dat je wordt gepest. Vier kinderen relativeren de gevolgen; *sommige kinderen vinden het erg en sommige niet.* Overige gevolgen zijn volgens de kinderen verdrietig zijn, minder speelgoed, niet op schoolreisje gaan.

Als reden van armoede zien de meeste kinderen niet werken of verlies van werk door ontslag, faillissement of beperking. Schulden, verslaving en onverstandig met geld omgaan worden minder vaak genoemd. Om armoede op te lossen worden de overheid (zorgen voor werkgelegenheid, uitkering, leningen met lage rente, verbieden uithuisplaatsing) genoemd en de kerk of familie (doneren van geld). Een enkele keer wordt de school gezien als helpende partij door schoolreisjes te betalen. Hulp door voedsel en kledingbank, weggeefwinkel en schuldhulpverlening wordt genoemd en een enkeling noemt criminele activiteiten als stiekem drugs verkopen.

3.2.3 Armoede in de kerk.

Over armoede zelf lijkt weinig kennis aanwezig te zijn in de kerk. Men weet wel wat krappe financiële tijden zijn maar langdurig in armoede leven lijkt niet veel voor te komen in de kerk. Zoals een predikant verwoordde: *Ik schat in dat de meeste kerkmensen een redelijk inkomen hebben en dat we binnen eigen kring weinig armoede kennen.* Ook de leden van een vrouwenvereniging en een jongerenvereniging zeggen geen kerkleden te kennen die tekort hebben aan geld. Of binnen de kerk inderdaad weinig armoede voorkomt is binnen deze verkenning niet onderzocht. De gedachte dat binnen de kerk nauwelijks armoede voorkomt is wel bijgesteld na gesprekken met beleidsmedewerkers in het sociaal domein en een opbouwwerker. Zij ontmoeten mensen die lid zijn van de kerk en in armoede leven. De opbouwwerker verwoordt het als volgt: *Ik denk dat je niet moet onderschatten dat het ook in de kerk voorkomt. Men vindt dan wel steun in de kerk. In de kerk heb je veel mensen met middeninkomens die mogelijk flinke klappen hebben gehad. Een eigen huis en scheiden zorgt voor waardedaling van het huis en daarmee voor schulden. Bedrijven die failliet zijn gegaan, mensen hebben geen werk meer, daardoor minder geld met als gevolg vaak schulden. Ook zzp'ers die getroffen zijn door de crisis hebben het zwaar. Stress om geld is ook een probleem hoor. Een behoorlijk inkomen hebben maar vanwege schulden wel voortdurend in de stress zitten.*

Ook een telefoontje van een alleenstaande moeder die lid is van de kerk en al enkele jaren in armoede leeft met haar kinderen laat zien dat verondersteld mag worden dat in de kerk meer armoede voorkomt dan op het eerste gezicht wordt vermoed. De moeder vertelt dat zij de drempel om naar de diaconie te gaan voor hulp lange tijd te hoog vond. Vooral omdat ze is opgevoed met de gedachte dat je voor jezelf moet kunnen zorgen en dat het een kwestie van falen is als dit niet lukt. Bovendien is ze door haar omstandigheden langere tijd niet in de kerk geweest, dan wel om hulp vragen ging voor haar gevoel te ver. Inmiddels heeft ze aangeklopt bij de diaconie en de diaken vertelde dat het voor haar ook moeilijk is om zomaar op kerkleden af te stappen met de vraag of ze het financieel wel redden. Voor de moeder was dit geen probleem geweest. Mits de vraag met oprechte belangstelling wordt gesteld is het een opluchting als anderen je zien staan in je omstandigheden en hulp bieden.

Zij vindt het erg belangrijk dat haar kinderen niets merken van de krappe financiën, ze doet haar uiterste best om de kinderen niet te laten merken dat zaken als schoolreisjes of verjaardagen vieren kunnen gebeuren dankzij donaties van fondsen. Ze leert haar kinderen om verstandig om te gaan met geld.

Uit gesprekken met kerkleden blijkt dat armoede een groot taboe is, een met schaamte omgeven onderwerp. Of zoals een lid van een vrouwenvereniging het noemt: *Armoede in de kerk is verborgen leed.*

Er zijn ook kerkleden die vinden dat men in Nederland niet over armoede mag klagen. In het buitenland (bijvoorbeeld Moldavië) heerst echte armoede. In Nederland zijn goede sociale voorzieningen en hoef je geen armoede te lijden. Mensen die in de bijstand zitten hebben een inkomen en daardoor geen prikkel om te gaan werken. Tegelijk is er het besef dat dit theorie is en dat in de praktijk ook in Nederland wel degelijk armoede voorkomt. En men is het er unaniem over eens dat de kerk dan moet helpen. Door geld in te zamelen voor noodfondsen of door er te zijn voor mensen die gebrek hebben aan geld. Of zoals een lid van de jongerenvereniging zegt: *We moeten in de kerk meer gaan praten over armoede.*

4 EEN DIACONAAL PROFESSIONAL.

Vanaf de start van de verkenning ligt de vraag op tafel of het nodig is om in Oost Groningen namens de 35 kerken een diaconaal professional aan te stellen. Binnen de PKN zijn (met name in steden) diaconaal consultants in dienst van kerkelijke gemeenten. Ook diaconaal werkers zijn binnen de PKN actief voor kerkelijke gemeenten. Een diaconaal werker is een uitvoerder, iemand die zelf en actief het diaconale werk in de gemeente doet. Een diaconaal consultant staat meer op afstand en is iemand die diaconieën adviseert, ondersteunt en die de kerkelijke gemeente stimuleert en ondersteunt bij diaconale projecten.

In de gesprekken met beleidsmakers blijkt veel draagvlak aanwezig te zijn voor een diaconaal consultant in de regio Oost Groningen namens de PKN. Er gaat veel langs elkaar heen in de beleving van predikanten en kerkelijk werkers en een diaconaal coördinator voor de regio waar veel armoede is lijkt bijna vanzelfsprekend.

Men vindt wel dat de functie niet uitvoerend maar vooral coördinerend en stimulerend moet zijn en ondersteunend voor de lokale diaconieën. Het gevaar van een uitvoerend diaconaal werker is dat hij of zij verantwoordelijk wordt gemaakt voor het diaconale gedeelte en dat de andere werkers en gemeenteleden hem of haar uit het oog verliezen.

De classis predikant ziet een diaconaal professional in de regio als een ondersteuner van de regionale kerkenraden en iemand waar hij zelf mee kan samenwerken op diaconaal gebied. Als diaconaat een integrale plek moet krijgen in een regio waar veel armoede is dan moet er iemand zijn die het overzicht houdt en de coördinatie op zich neemt. Voor de financiering ziet de classis predikant een gedeelde verantwoordelijkheid met Kerk in Actie, alle kerken in de regio, de diaconale fondsen, landelijk en in de regio en mogelijk ook landelijke fondsen.

De landelijke specialist armoede van de PKN is er zeer voor dat op veel meer plekken diaconale professionals komen. Ook zij benadrukt dat het een ondersteuner en aanjager moet zijn en geen uitvoerder.

Kerkleden reageren overwegend positief op een diaconaal consultant. *We hebben iemand nodig die de bewustwording over armoede in en buiten de kerk op gang brengt. En die de gemeente en diakenen informeert en stimuleert en die overzicht houdt. Diakenen doen hun best maar weten ook niet alles, ook niet van gemeentelijke regelingen ten aanzien van armoede.*

De beleidsmedewerker en buurtmaatschappelijk werker juichen het toe als er een diaconaal consultant namens de kerken komt. Zodat er een aanspreekpunt is en er samengewerkt kan worden. Zodat de dingen niet naast elkaar gebeuren en kerk en maatschappij elkaar aan kunnen vullen in de strijd tegen armoede.

De initiatiefnemer van de Alliantie van Kracht kan zich goed voorstellen dat een diaconaal consultant namens de kerken deelneemt aan de Alliantie van Kracht. Binnen deze alliantie worden ervaringsdeskundigen opgeleid. Mogelijk kunnen zij ook binnen de kerken of binnen ondernemingen van kerkleden hun kennis en ervaring met armoede en sociale uitsluiting inzetten, samen met de diaconaal consultant.

5. SAMENWERKING MET DE OVERHEID EN ANDERE ORGANISATIES.

5.1 Wie Is Verantwoordelijk Voor Het Armoedebeleid.

Op de website van de Rijksoverheid¹⁴ valt te lezen dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het armoedebeleid en schuldhulpverlening. Gemeenten ontvangen hiervoor geld van de Rijksoverheid. De rijksoverheid compenseert zorgkosten en zorgt voor koopkracht van mensen met lage inkomens. De gemeente bepaalt het lokale armoedebeleid wat ook betekent dat dit beleid in elke gemeente anders kan zijn. In Oost Groningen werken de gemeenten Veendam, Westerwolde en Pekela samen in het Armoedepact. De wethouder en beleidsmedewerker laten weten dat het inzetten van ervaringsdeskundigen binnen het gemeentelijk apparaat een belangrijk onderdeel is van het armoedebeleid. De gemeente doet zijn best om de voorzieningen die er zijn bekend te maken bij de mensen die er gebruik van kunnen maken. Achter de voordeur komen en doen wat werkt is een belangrijk voornemen en ervaringsdeskundigen kunnen daar behulpzaam bij zijn. Met hulp van fondsen wil de gemeente ervoor zorgen dat alle kinderen dezelfde kansen krijgen. Elk sociaal team heeft een noodfonds ter beschikking waar ook buiten kantooruren gebruik van kan worden gemaakt.

Op de website van de gemeente Oldambt¹⁵ valt te lezen dat het geld voor armoedebeleid (Oldambt noemt het minimabeleid) voor een groot deel gaat naar subsidies voor organisaties die zich inzetten voor minima. Deze subsidies komen vooral ten goede aan kinderen zodat er gelijke kansen zijn voor ieder kind. De subsidieaanvragen van stichtingen nemen toe in Oldambt. Men ziet dat als een bewijs dat mensen deze stichtingen weten te vinden en anderzijds als een zorgelijke ontwikkeling. De gemeente organiseert op thema's een overleg 'Vinden en Verbinden' voor alle organisaties die zich bezighouden met armoedebeleid.

In Stadskanaal wordt gewerkt met de Voorzieningenwijzer¹⁶. Consulente komen achter de voordeur en kijken samen met de burgers naar het financiële pakket, zorgverzekering, ziektekostenverzekering, belastingdienst, gemeentelijke voorzieningen, etc. De consulente kijkt waar de mensen op kunnen besparen. En waar men nog recht op heeft. Dat levert een voordeel op van gemiddeld €500/600 per jaar.

5.3 Samenwerking Met Kerken.

Samenwerking met kerken wordt met instemming ontvangen. Het is duidelijk dat kerkelijke vrijwilligers een grote toegevoegde waarde hebben in de samenleving in Oost Groningen. Volgens de wethouder en beleidsmedewerker komen kerkleden met mensen in contact die hulp nodig hebben en daardoor kunnen zij helpen om verborgen armoede te signaleren. Ze kunnen burgers overtuigen om hulp te zoeken en gebruik te maken van de regelingen. Vrijwilligers uit de kerk kunnen in gesprek

¹⁴<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/armoedebestrijding/armoede-verminderen>

¹⁵<https://www.gemeente-oldambt.nl/in-oldambt/news/oldambt-trekt-ruim-25-ton-uit-voor-armoedebestrijding>

¹⁶<https://www.devoorzieningenwijzer.nl/>

gaan en de tijd nemen om te luisteren naar mensen die in armoede leven. Zodat mensen gezien worden en er iets wordt gedaan aan sociale uitsluiting. En ze kunnen doorverwijzing naar instanties en organisaties.

Een teamcoach sociaal werk ziet het potentieel van de kerkelijke vrijwilligers maar waarschuwt voor vrijwilligers die mensen in armoede willen redden en daardoor over eigen grenzen gaan.

Ze benadrukt dat de problematiek vaak complex is en dat vrijwillige maatjes een training moeten krijgen om voorbereid te zijn op wat ze tegen kunnen komen. Zowel bij zichzelf als bij die ander. Ook de specialist armoede van de PKN benadrukt dat bejegening belangrijk is en kennis over regelingen en wat er mogelijk is. *Rijk aan arm koppelen, dan moet je getraind worden, wat doe je wel, wat doe je niet. Verleiding is groot om te geven en een oordeel te hebben over de levenshouding van arme mensen. Goede bejegening is het belangrijkste.*

5.2 Alliantie Van Kracht.

Op initiatief van de directeur en bestuurder van Tinten Welzijn is in de Veenkoloniën het netwerk Alliantie van Kracht opgericht. Oost Groningen is een onderdeel van de Veenkoloniën. Op de website van de Alliantie ¹⁷ staat: *In het Veenkoloniale gebied leven een kleine 14.000 gezinnen in armoede, vaak generatie op generatie. Hoe komen deze gezinnen uit de vicieuze cirkel van overerfbare armoede? Het netwerk Alliantie van Kracht gaat samen met de bewoners van de regio deze uitdaging aan.*

De aangesloten organisaties zijn werkzaam in de sectoren wonen, welzijn en zorg, lokale overheden en kennisorganisaties. Zij willen armoede in de Veenkoloniën structureel en fundamenteel bestrijden door te zoeken naar datgene wat werkt.

Om het verschil te kunnen maken in de aanpak van armoede is het voor kerken belangrijk om samen te werken met organisaties die ervaring en kennis hebben in het omgaan met armoede. Dat zou kunnen door aan te sluiten bij de Alliantie van Kracht. De initiatiefnemer van de Alliantie, Johan Brongers, zou dat toejuichen. Hij realiseert zich dat de kerk een grote vrijwilligersorganisatie is en dat veel kerkleden zich inzetten voor anderen in de samenleving. Uit onderzoek dat in opdracht van de Alliantie is uitgevoerd komt onder andere naar voren dat het beïnvloeden van een gezinssysteem het verschil zou kunnen maken bij intergenerationele armoede. Brongers zegt: *Is het niet fantastisch als we mensen uit kerken vragen; willen jullie je langdurig verbinden aan gezinnen die dat nodig hebben. Met professionele hulp vanuit onze kant.* Hij ziet samenwerking en elkaar aanvullen, elk vanuit de eigen missie en verantwoordelijkheid als een grote kans om daadwerkelijk de armoede in Oost Groningen aan te pakken. Maar ook op het gebied van werkgelegenheid kan de kerk het volgens hem het verschil maken. *De arbeidsmarkt sluit mensen uit. Ik zou het geweldig vinden om met de 35 kerken, waar ook ondernemers in zitten te kijken; kunnen we opgeleide ervaringsdeskundigen in sociaal werk ook daadwerkelijk een plek geven in de maatschappij en de ondernemingen van leden van de kerk. Verandering begint bij jezelf, ook voor werkgevers die iets willen doen voor de medemens. Dan kun je pleiten voor een ervaringsdeskundige en door het bedrijf heen een verandering op gang brengen.*

¹⁷<https://armoedegroningen.nl/projecten/alliantie-van-kracht/>

6 CONCLUSIES EN PLAN VAN AANPAK

6.1 Het Proces.

De verkenning is uitgevoerd in opdracht van Kerk in Actie en onder begeleiding van de klankbordgroep. Binnen de klankbordgroep waren geen vertegenwoordigers van de PKN Veendam en Stadskanaal. Daardoor was het soms lastig om deze kerkelijke gemeenten mee te nemen in het proces.

De landelijke specialist binnenlands diaconaat van Kerk in Actie was intensief betrokken. Nu er een plan van aanpak ligt kan de specialist meer op afstand gaan staan. De klankbordgroep kan als stuurgroep, in samenwerking met de classis, de regie nemen. De Classis Predikant is meegenomen in het proces en zal ook in de toekomst betrokken willen blijven.

Aanbeveling 1: Instellen van een stuurgroep met vertegenwoordigers uit alle kerkelijke gemeenten en verbinding met de classis en Kerk in Actie.

6.2 Een Diaconale Kerk.

Uit de verkenning is gebleken dat er verschil is over de plaats van het diaconaat in theorie en praktijk. Diaconaat is de bron van het geloof voor veel gesprekspartners, echter in de praktijk is diaconaat vaak een taak voor de diakenen, waarvan veel kerkleden niet precies weten hoe die wordt uitgevoerd. Tijdens de verkenning is ook gebleken dat er verschillen bestaan in de 35 kerkelijke gemeenten qua omvang, mogelijkheden en denkbeelden. Elke gemeente moet de gelegenheid krijgen om op eigen manier mee te gaan in dit diaconale traject. Op diaconaal gebied worden veel activiteiten ontwikkelt door kerken. Leren van elkaar is zinvol. Samenwerking met andere kerken op lokaal niveau geeft meer kansen en mogelijkheden om diaconaat vorm te geven, met name voor kleine krimpende gemeenten.

Aanbeveling 2: In kerkelijke gemeenten bespreken wat diaconaat inhoud en op welke manier het zichtbaar wordt met hulp van een ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting.

Aanbeveling 3: Inventariseren van bestaande lokale diaconale activiteiten en leren van elkaar in diaconale bijeenkomsten op regionaal niveau onder leiding van diaconaal consulent.

Aanbeveling 4: Per burgerlijke gemeente interkerkelijke samenwerking zoeken en vorm geven.

6.3 Armoede.

Uit de verkenning blijkt dat armoede in de kerk een taboe is en dat kennis over armoede buiten de kerk onvoldoende aanwezig is.

Voor gezinnen en kinderen in armoede is stress een slopende en altijd aanwezige factor. Kinderen maken zich zorgen over 'grote mensen dingen' en ouders kunnen dat niet voorkomen. Het sociale netwerk is klein vanwege schaamte en niet mee kunnen doen.

Ondersteuning op gelijkwaardig niveau, serieus nemen, luisteren en ontspanning helpen om armoede te verlichten.

Kinderen hebben momenten nodig waarop zij zichzelf kunnen zijn en de stress en zorgen kunnen loslaten.

Aanbeveling 5: Taboe en schaamte rond armoede bespreekbaar maken in de kerk in samenwerking met de diaconaal consulent en ervaringsdeskundigen.

Aanbeveling 6: Als kerkelijke gemeente nadenken over en uitvoeren van gratis activiteiten gericht op kinderen. Samenwerken met andere aanbieders en bewustwording op gang brengen over de voorzieningen en activiteiten die er al zijn als Jarige Job, Vakantietas, Leergeld, Jeugdportfonds, etc.

Aanbeveling 7: Een maatjesproject voor gezinnen in armoede opzetten in samenwerking met ervaringsdeskundigen en op basis van de presentie theorie. Training voor maatjes als voorwaarde. Belangrijke waarden zijn, wederkerigheid en empowerment.

6.4 Diaconaal Professional.

Uit de verkenning blijkt duidelijk dat alle partijen een diaconaal professional juist in deze regio bijna vanzelfsprekend vinden. De overheden en sociale instanties zien bovendien allerlei kansen om elkaar te versterken door een goede samenwerking. En daar is een contactpersoon en vertegenwoordiger van de kerk voor nodig.

Aanbeveling 8: Concept taak functieomschrijving en de financiering van een diaconaal consulent voor ten minste 5 jaar afstemmen en vaststellen met de classis en Kerk In Actie.

Aanbeveling 9: Werven en selecteren van een diaconaal consulent voor tenminste 5 jaar die kan starten vanaf september 2020.

6.5 Samenwerking Met Anderen.

Uit de verkenning blijkt dat kerken en kerkelijke vrijwilligers een belangrijke functie hebben op het gebied van armoedebestrijding. Samen met de lokale overheden en andere organisaties kunnen zij elkaar versterken.

Aanbeveling 10: Deelname van de diaconaal consulent aan lokale overlegorganen zoals Armoedepact (Veendam, Pekela en Westerwolde), leerkring van de Alliantie van Kracht in Stadskanaal, overleg in Winschoten en lid worden van de Alliantie van Kracht.

7. PLANNING VAN 2020- 2024.

2020

Activiteit	Maand	Betrokkenen	Verantwoordelijke
Instellen stuurgroep met vertegenwoordiging uit Veendam en Stadskanaal	Maart	Stuurgroep Diaconieën Stadskanaal en Veendam Classis Kerk in Actie	Kerk In Actie en Stuurgroep
Taak Functie omschrijving diaconaal consulent vaststellen	Maart	Stuurgroep Kerk in Actie Classis	Stuurgroep en Classis
Vacaturetekst opstellen voor DC	April	Stuurgroep Kerk in Actie Classis	Stuurgroep en Classis
Werving en selectieprocedure afspreken	April	Stuurgroep Kerk In Actie Classis	Stuurgroep en Classis
Werving en selectie DC	Mei	Stuurgroep Kerk in Actie Classis	Stuurgroep en Classis
Fondsenwerving voor de komende 5 jaar	Maart/ juni	Kerk in Actie Classis	Kerk in Actie
Inzet ervaringsdeskundigen afstemmen	April/ juni	Stuurgroep Sterk uit Armoede	Stuurgroep
Overdracht	Augustus/ September	Verkenner DC	Diaconaal Consulent
Voorstellen DC in alle kerkbladen	Oktober	DC	DC
Opzet maken voor maatjesproject	Oktober/ december	DC met SuA ¹⁰	DC
Kennismaken met 2 lokale diaconie	September/ December	DC	DC
Opzet maken voor informatieavonden over armoede voor plaatselijke PKN	Oktober/ december	DC Ervaringsdeskundige Predikant of/en diaken	DC

2021

¹⁸ <http://sterkuitarmoede.nl/>

Activiteit	Maand	Betrokkenen	Verantwoordelijke
Kennismaken met 12 lokale diaconieën	Januari / december	DC Plaatselijke diaconie	DC
Vier informatiebijeenkomsten over armoede en maatjesproject in lokale kerken	Januari / juli	DC Lokale predikanten Ervaringsdeskundige	DC en lokale diaconie
Start maatjesproject	Januari	DC Ervaringsdeskundige	DC
Kennismaken met beleidsmedewerkers en wethouders	Januari/ december	DC Beleidsmedewerkers Wethouders	DC
Aansluiten bij Alliantie van Kracht	Februari	DC CMOSTAMM	DC
Aansluiten bij Armoedepact	Februari	DC Projectleider Armoedepact Pekela, Veendam, Westerwolde	DC
Afstemmen en verantwoorden werkzaamheden	Februari	DC Stuurgroep Classis	Stuurgroep
Nadenken en afstemmen over gratis kinderactiviteiten voor kinderen in het dorp	Januari / maart	Lokale diaconieën/ diaconaal platform Lokale burgerinitiatieven Lokale beleidsmedewerker armoede	Lokale diaconieën
Vier informatiebijeenkomsten over armoede en maatjesproject in lokale kerken	September t/m december	DC Plaatselijke predikanten/ diaconie Ervaringsdeskundige	DC en lokale diaconie
Regionale diaconale bijeenkomsten met presentatie van 'good practices'. Kerkleden uitnodigen	Maart en Oktober	DC Plaatselijke diaconieën of diaconale platforms Ervaringsdeskundigen	DC in samenwerking met kerkelijke vrijwilligers
Afstemmen en verantwoorden werkzaamheden	November	DC Stuurgroep Classis	Stuurgroep

Evaluëren kinderactiviteiten	December	DC en lokale diaconieën	DC
------------------------------	----------	-------------------------	----

2022, 2023 en 2024

Activiteit	Maand	Betrokkenen	Verantwoordelijke
Kennismaken met 12 lokale diaconieën	Januari/ December	DC Lokale diaconieën	DC
Netwerken met beleidsmedewerkers en wethouders	Januari/ December	DC Lokale overheid Stuurgroepleden	DC
Deelnemen aan platform overleg armoede	Januari/ December	DC Alliantie van Kracht ArmoedePact	DC
Tien informatiebijeenkomsten over armoede en maatjesproject in lokale kerken	Januari/ December	DC Ervaringsdeskundigen Lokale predikanten en diaconieën	DC en lokale diaconie
Gratis kinderactiviteiten organiseren voor kinderen in het dorp	Januari/ December	Lokale diaconieën Lokale burgerinitiatieven Lokale overheid	Lokale diaconieën
Regionale diaconale bijeenkomsten, good practices delen en presenteren. Kerkleden uitnodigen	Maart en Oktober	DC Lokale diaconieën en/of platforms Ervaringsdeskundigen Kerkleden	DC in samenwerking met kerkelijke vrijwilligers
Uitwisselingsbijeenkomsten en trainingen voor maatjes	februari/ juni en december	DC Ervaringsdeskundige Maatjes Lokale hulpverleners	DC en ervaringsdeskundige
Afstemmen en verantwoorden werkzaamheden	Maart en November	DC Stuurgroep Classis	Stuurgroep